

CONFERENCE BOOK

ICSAS 3. ULUSLARARASI
EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ
26 - 28 Temmuz 2024
Eskişehir

ICSAS ACADEMY www.icsasconferences.org

ISBN: 978-625-6283-44-2

ICSAS 3rd INTERNATIONAL CONGRESS ON EDUCATION
JULY 26-28, 2024
ESKISEHIR

CONGRESS ORGANIZING BOARD

Head of Conference: Assoc. Prof. Dr. Elif Akpınar Külekçi

Head of Organizing Board: Assis. Prof. Dr. Gültekin Gürçay

Organizing Committee Members:

Prof. Dr. Hülya Çiçek
Prof. Dr. Hajar Huseynova
Prof. Dr. Dwi Sulisworo
Prof. Zain Musa
Prof. Dr. Sameer Jain
Prof. Dr. Yakup Babayev
Assoc. Prof. Dr. Abbas Ghaffari
Assoc. Prof. Dr. Abışov Elşad Şərəfxan oğlu
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat Baran
Assoc. Prof. Dody Hartanto
Assoc. Prof. Dr. Rungchacadaporn
Assoc. Prof. Nazile Abdullazade
Assoc. Prof. Dr. Feran Aşur
Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti
Assoc. Prof. Ivaylo Staykov
Assist. Prof. Ihwan Ghazali
Assist. Prof. Dr. Mehdi Meskini Heydarlou
Dr. Gültekin Gürçay
Dr. Amaneh Manafidizaji
Aynurə Əliyeva

Edited By
ASSIST. PROF. DWI SULISWORO

CONFERENCE ID

ICSAS 3RD INTERNATIONAL CONGRESS ON EDUCATION

DATE – PLACE

**JULY 26-28, 2024
ESKISEHIR**

ORGANIZATION

**Academy Global Conferences & Journals
ICSAS Academy**

PARTICIPATING COUNTRIES

**Turkey – Chile – Australia- Canada. – US – Greece – Israel – China – Tanzania –
Taiwan – Japan – Thailand – Zambia – Nigeria- Laos - Myanmar – Qatar - Mongolia**

PERCENTAGE OF PRESENTATION

31 Papers from Turkey And 44 Papers From Other Countries

**Members of the organizing committees of the conference perform their duties with an
"official assignment letter"**

*All rights of this book belong to Academy Global Publishing House
Without permission can't be duplicate or copied.
Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.
Academy Global–2024 ©*

Issued: 30. 08.2024
ISBN: 978-625-6283-44-2

Scientific & Review Committee

- Prof. Dr. Ali BILGILI – Türkiye
Prof. Dr. Naile BİLGİLİ – Türkiye
Prof. Dr. Başak HANEDAN – Türkiye
Prof. Dr. Hülya Çiçek KANBUR – Türkiye
Prof. Dr. Emine KOCA – Türkiye
Prof. Dr. Fatma KOÇ – Türkiye
Prof. Dr. Bülent KURTİŞOĞLU – Türkiye
Prof. Dr. Hajar Huseynova – Azerbaijan
Prof. Dr. Dwi SULISWORO – Indonesia
Prof. Dr. Natalia LATYGINA – Ukraina
Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV – Russia
Prof. Muntazir MEHDI – Pakistan
Prof. Dr. Raihan YUSOPH – Philippines
Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ – Iran
Prof. Dr. F. Oben ÜRÜ – Türkiye
Prof. Dr. T.Venkat Narayana RAO – India
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ – Türkiye
Prof. Dr. Mustafa BAYRAM – Türkiye
Prof. Dr. Saim Zeki BOSTAN – Türkiye
Prof. Dr. Hyeonjin Lee – China
Assoc. Prof. Dr. Abdulsemet AYDIN – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat BARAN - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Dilorom HAMROEVA - Ozbekistan
Assoc. Prof. Dr. Abbas GHAFFARI – Iran
Assoc. Prof. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ - Türkiye
Assoc. Prof. Ivaylo STAYKOV - Bulgaria
Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti – Indonesia
Assoc. Prof. Dr. Ümit AYATA – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Okan SARIGÖZ – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Eda BOZKURT – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ahmet TOPAL – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir Kırbaş – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mesut Bulut – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Fahriye Emgili – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Sandeep GUPTA – India
Assoc. Prof. Dr. Veysel PARLAK – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazade – Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Tamer Turgut - Türkiye
Assist. Prof. Dr. Göksel ULAY – Türkiye
Assist. Prof. K. R. PADMA – India
Assist. Prof. Dr. Omid AFGHAN - Afghanistan
Assist. Prof. Dr. Maha Hamdan ALANAZİ - Saudi Arabia
Assist. Prof. Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Amina Salihi BAYERO – Nigeria
Assist. Prof. Dr. Baurcan BOTAKARAEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Ahmad Sharif FAKHEER - Jordania
Assist. Prof. Dr. Gültekin GÜRÇAY – Türkiye

ICSAS ACADEMY

Education - Publication - Conferences - Exhibitions

Assist. Prof. Dr. Dody HARTANTO - Indonesia
Assist. Prof. Dr. Mehdi Meskini HEYDALOU – Iran
Assist. Prof. Dr. Bazarhan İMANGALIYEVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Mamatkuli JURAYEV – Ozbekistan
Assist. Prof. Dr. Kalemkas KALIBAEVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Bouaraour KAMEL – Algeria
Assist. Prof. Dr. Alia R. MASALİMOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Amanbay MOLDIBAEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Bhumika SHARMA - India
Assist. Prof. Dr. Gulşat ŞUGAYEVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. K.A. TLEUBERGENOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA – Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Hoang Anh TUAN - Vietnam
Assist. Prof. Dr. Botagul TURGUNBAEVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Dinarakhan TURSUNALIËVA - Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Yang ZİTONG – China
Assist. Prof. Dr. Gulmira ABDİRASULOVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Imran Latif Saifi – South Africa
Assist. Prof. Dr. Zohaib Hassan Sain – Pakistan
Assist. Prof. Dr. Murat GENÇ – Turkiye
Assist. Prof. Dr. Monisa Qadiri – India
Assist. Prof. Dr. Vaiva BALCIUNIENE – Lithuania
Assist. Prof. Dr. Meltem AVAN – Turkiye
Aynurə Əliyeva - Azerbaijan
Sonali MALHOTRA - India

OKYANUSSAL DUYGULAR ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE'YE UYARLANMASI

Psk. Dan. Selin YILMAZTÜRK

Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi,

ORCID ID: 0000-0002-9460-386X

Prof. Dr. HALİL EKŞİ

Marmara Üniversitesi,

ORCID ID: 0000-0001-7520-4559

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Schmaut ve arkadaşları (2024) tarafından geliştirilen Okyanussal Duygular Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamaktır. Araştırma iki ayrı çalışma grubunu içermektedir. Ölçeğin Türkçeye çevrilmesi sürecinde çeviri ve geri çeviri yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin orijinal formunun faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiş ve modelin kabul edilebilir uyum gösterdiği belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları alt boyutlar için .68 ile .76 arasında değişmektedir. Manevi Aşkılık Ölçeği ile Okyanussal Duygular Ölçeği arasındaki olumlu yönde anlamlı ilişki, ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Araştırma bulguları, Okyanussal Duygular Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Okyanussal duygular; Geçerlik; Güvenirlik.

GİRİŞ

Okyanussal duygular kavramını gündeme getiren ilk isim Nobel Edebiyat ödülü sahibi Romain Rolland'tır. Rolland, bu kavramı 1920 tarihli "Vie de Tolstoi" (Tolstoy'un Hayatı) adlı eserinde tanımlamıştır. Rolland'a göre okyanussal duygu, bireyin sınırlı ve ayrı bir varlık olmaktan çıkıp evrenin bir parçası olduğunu hissetmesidir. Bu duygu ile kişi, kendini sadece bedeniyle sınırlı hissetmez, aynı zamanda evrenin genişliği ve sonsuzluğuyla bütünleşir. Bu duygu, bir tür mistik deneyim olarak kabul edilir ve kişinin sınırlı benlik algısını aşmasını, evrensel bir birlik ve uyum hissiyle dolmasını sağlar (Rolland, 2015). Rolland, tanımladığı bu duygunun Freud tarafından analiz edilmesini istemiş ve kendisine bir mektup göndermiştir. Mektubunda hem Freud'un 1927 yılında kaleme aldığı "Bir Yanılsamanın Geleceği" başlıklı yazısı hakkındaki değerlendirmelerini yazmış hem de okyanussal duygular hakkında değerlendirmede bulunmasını şu sözlerle istemiştir (Rolland, 1927, akt., Parsons, 1998):

"Ama sizi kendiliğinden oluşan dinsel duygunun ya da daha doğrusu, kelimenin tam anlamıyla dinlerden tamamen farklı ve çok daha dayanıklı olan dinsel duygunun analizini yaparken görmek isterdim. Demek istediğim şu: Bütün dogmalardan, inançlardan, kilise organizasyonlarından, kutsal kitaplardan, kişisel hayatta kalma umutlarından tamamen bağımsız olarak "ebedi" duygusunun basit ve doğrudan gerçeği (ki bu da pekâlâ mümkündür, sonsuz değil, sadece algılanabilir sınırlar olmadan, okyanus gibi...). Kuşkusuz bu duyum öznel bir karaktere sahiptir. Ancak aslında milyonlarca bireysel nüansa sahip milyonlarca insanda ortak olduğu için, bunu bir analize tâbi tutmak mümkündür. İster Hıristiyan olsun ister olmasın, Batı'nın dindar ruhları arasında ya da Asya'nın bana tanıdık gelen ve bazılarını benim de saydığım büyük beyinleri arasında olsun, onun zengin ve hayırsever gücünü sık sık gözleme fırsatım oldu."

Romain Rolland, 1927

Bu mektup, Rolland'ın okyanussal duygularla ilgili çalışmalarının Freud'un dikkatini çektiğini ve tartışmaya açtığını göstermektedir. Freud, okyanussal duyguları birincil narsisistik birliğin bir türü olarak yorumlamıştır. Özellikle, anne ile bebek arasındaki erken çocukluk dönemi ilişkisinin bir örneği olarak bu duyguyu değerlendirmiştir. Ona göre, erken çocukluk döneminde ego ile id arasındaki sınırlar belirsizdir ve ego ile dış dünya arasında net bir ayırım bulunmamaktadır. Ancak zamanla, içsel ve dışsal uyaranları ayırt etme süreciyle birlikte ego, dış dünyadan ayrılmaya başlar. Bu süreç, daha geniş bir ego duygusunun ortaya çıkmasına olanak tanır. Freud'a göre, bu kapsayıcı ego duygusu, bazı uygun koşullar altında yetişkin yaşamında birlik, bütünleşme duygusu olarak tekrar ortaya çıkabilir (Jang, 2016).

Gelişim psikolojisi perspektifinden okyanussal duygularının ortaya çıkışını anlamak ve olumlu ile olumsuz yönlerini göz önünde bulundurmak oldukça önemlidir. Freud'un erken psikolojik gelişim teorilerine dayanarak, Melanie Klein erken gelişim dönemi olan paranoid-şizoid pozisyon kavramını geliştirmiştir. Bu dönem, "birincil-kıskançlık" olarak adlandırılan ve zulmedici nesnelere yönelik korkunç fantezilerle karakterize edilmiştir (Klein, 1996). Klein'in teorileri, Rolland'ın olumlu okyanussal duygularının olumsuz bir yansıması olarak görülebilir. Rolland, anne ve çocuk arasındaki erken birlik deneyimlerinin izleri olarak gördüğü okyanussal duyguları olumlu bir şekilde tanımlamıştır. Ancak Klein'e göre, erken çocukluk döneminde yaşanan deneyimler, ilerleyen dönemlerde psikopatolojilere dönüşebilecek çeşitli yönleri temsil eder. Klinik olarak, olumlu ve olumsuz çözülme durumları arasındaki karmaşa sıklıkla şizofreni ve benzeri psikotik bozukluklarda gözlemlenir. Bu

bozukluklar genellikle hem büyüklük ve her şeyle bağlantılı olma gibi grandiyöz sanrıları, hem de yoğun korku, parçalanma ve paranoid sanrıları içerir (Andreasen ve ark., 1994; Unterrainer ve Lewis, 2014).

Saarinen (2014), okyanussal duygunun iki ayrı biçimi olduğunu öne sürmektedir. Bunlardan ilki, “benliğin psikolojik ve duysal sınırlarının çözülme hissini içeren geçici epizotlar” olarak tanımlanabilirken, diğeri “sınırların çözülmesine ilişkin deneyimleri içermeyen nispeten kalıcı bir birlik, kucaklama, içkinlik ve açıklık hissi” olarak ifade edilir. Epizodik okyanussal duygular, bireyin psikolojik ve duysal sınırlarının geçici olarak dağılması durumunu içerir. Bu tür deneyimler, herhangi belirli bir nesne ile ilişkilendirilmeyebileceği gibi gerçek veya hayali bir nesne ile birleşme duygusunu da içerebilir. İkinci tür deneyimler ise belirli bir nesne ile birleşme duygusunu vurgular. Örneğin, Rolland genç bir adam olarak bir dağla birleşme deneyimini hatırlar: “Bir an için ruhum Breithorn’un ışık saçan kütesinde erimek üzere beni terk etti... Evet, bazı anlar için Breithorn bendim.” Sanat eserleriyle de benzer birleşme duyguları yaşanabilir (Parsons, 1998). Sanatçı Stephen Newton’ın resim yaparken yaşadığı “tam bir ‘okyanus’ deneyimi”ni: “Birdenbire ve açıklanamaz bir şekilde, kendimi sonsuz gri bir denizin ortasında buldum; denizin yüzeyi göz alabildiğine yüzen parçalarla ya da tuval kolajlarının, çizgi parçalarının, boyanmış ve yapıştırılmış tuvallerin kırıntılarıyla kaplıydı ve hepsi de sonsuzluğunun merkezinde yarı batık halde duran bedenim etrafında yükselip alçalıyordu” (Newton, 2008). Newton, deneyimini ayrıca “tuhaf bir sarmalanma hissi... Ki resmin tümü sizi kendi içine çekiyor... Sonuçta bu mistik birliktelikte benliğinizi kaybediyorsunuz” şeklinde tanımlar.

Okyanussal duyguların, Rolland’ın tarifıyla kalıcı bir his mi yoksa Freud’un tarifıyla geçici epizotlar mı olduğu henüz netleşmemiştir (Saarinen, 2014; Schmautz ve ark., 2024). Bu konudaki belirsizlik, araştırmacılar arasında farklı yaklaşımlara ve tartışmalara neden olmuştur. Saarinen (2014) ve Schmautz ve arkadaşları (2024) gibi bazı çalışmalar, okyanussal duyguların hem geçici epizotlar hem de kalıcı bir his olarak ortaya çıkabileceğini öne sürmektedir. Ancak bu konudaki netlik henüz sağlanmamıştır ve tartışmalar devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı, bireylerin okyanussal duygularına yönelik bireysel eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilen “The OCEANic Scale”in Türkçe’ye uyarlanmasıdır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yöntemi, kolay erişilebilen veya temas kurulabilen gruplardan örneklem seçilmesi anlamına gelir (Büyüköztürk ve ark., 2016). Araştırmada, ölçüt geçerliği ve yapı geçerliği analizleri için iki farklı çalışma grubu oluşturulmuştur. İlk çalışma grubu, yaşları 19 ile 60 arasında değişen ve yaş ortalaması 31 olan 60 katılımcıdan oluşmaktadır. Bu grubun %62’si kadın, %38’i erkektir. İkinci çalışma grubu ise yaşları 18 ile 60 arasında değişen ve yaş ortalaması 28 olan 222 katılımcıdan oluşmaktadır. Bu grubun %75’i kadın, %25’i erkektir. Bütün katılımcılar, uygulama öncesinde bilgilendirilmiş ve onamları alınarak gönüllülük esasına göre veri toplanmıştır. Katılımcılara ölçek, Google Forms kullanılarak uygulanmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak, katılımcıların geniş bir yaş aralığını kapsaması, verilerin çeşitliliğini ve temsiliyet gücünü artırmak açısından önemlidir. Google Forms ile veri toplama yöntemi, katılımcılara kolay erişim sağlamış ve veri toplama sürecini hızlandırmıştır.

Veri Toplama Araçları

Manevi Aşkılık Ölçeği, Piedmont (1999) tarafından geliştirilmiş ve İme ve ark. (2019) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, iç tutarlık, dil geçerliği, ölçüt bağıntılı geçerlik ve doğrulayıcı faktör analizi yöntemleri ile değerlendirilmiştir. Yapı geçerliğini

incelemek amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, Manevi Aşkınlık Ölçeği'nin alt boyutlarını oluşturan üçlü yapı doğrulanmıştır. Ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmasında, Manevi Aşkınlık Ölçeği ile Manevi Yönelim Ölçeği arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler saptanmıştır. İç tutarlılık güvenilirlik analizi sonucunda, Cronbach Alfa katsayısı ölçeğin geneli için .90, alt boyutlar olan İbadet Doyumu için .84, Evrensellik için .91 ve Bağlantılılık için .93 olarak belirlenmiştir. Araştırma bulguları, Manevi Aşkınlık Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ve Türkiye'de yapılacak bilimsel çalışmalarda kullanılabileceğini göstermiştir.

Okyanussal Duygular Ölçeği, Schmaut ve arkadaşları (2024) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 12 madde ve 5'li Likert tipindedir ve iki boyuttan (Olumlu ve Olumsuz) oluşmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları, iki faktörlü bir modelin iyi bir uyum gösterdiğini ortaya koymuştur: RMSEA = 0.00 (90% GA: 0.00, 0.03); TLI = 1.00; CFI = 1.00; NFI = 0.99. Ölçeğin Cronbach Alfa değerleri, .82 ile .88 arasında değişmektedir.

İşlem

Okyanussal Duygular Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması amacıyla yürütülen çalışmada, ölçeğin orijinal geliştiricileriyle iletişime geçilerek uyarlama izni alınmıştır. Türkçeye uyarlama sürecinde çeviri ve geri çeviri yöntemi kullanılmıştır. Ölçek, Almanca dil bilgisi ve alan uzmanlığı yeterli olan kişiler tarafından Türkçeye çevrilmiş ve elde edilen çeviriler, her bir madde için karşılaştırılarak araştırma ekibi tarafından Türkçe form oluşturulmuştur. Oluşturulan Türkçe form, daha önce çeviri sürecinde yer almayan üç uzman tarafından Almancaya geri çevrilmiş ve bu geri çeviriler incelenerek Türkçe formun nihai hali belirlenmiştir. Bu nihai Türkçe form, Türk Dili ve Edebiyatı ile Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında uzmanların önerilerine sunulmuş ve öneriler doğrultusunda son hali verilmiştir.

Okyanussal Duygular Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları kapsamında yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği analiz edilmiştir. Yapı geçerliğinin incelenmesinde doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, önceden belirlenen kuramsal yapı doğrultusunda geliştirilen ölçekten elde edilen verilerin bu yapıyı doğrulayıp doğrulamadığını test etmek için kullanılmıştır (Çokluk ve ark., 2012). DFA, AMOS programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliği, Manevi Aşkınlık Ölçeği ile ilişkisi incelenerek değerlendirilmiştir. Ölçekler arasındaki ilişki, Pearson korelasyon analizi kullanılarak SPSS 20.0 programı ile analiz edilmiştir. Okyanussal Duygular Ölçeği'nin hem toplam puanı hem de alt boyutları için güvenilirlik düzeylerini belirlemek amacıyla Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır.

BULGULAR

Yapı Geçerliği

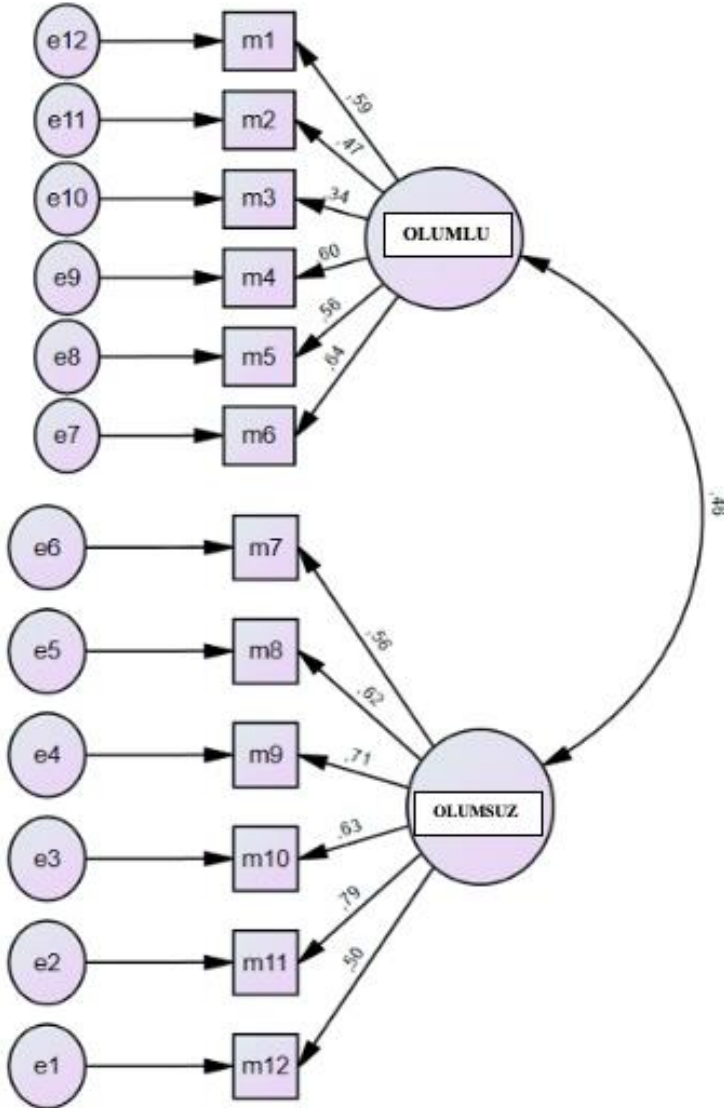
Ölçeğin orijinal formundaki iki faktörlü yapısını değerlendirmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analizde, kuramsal model ile elde edilen veriler arasındaki uyumu belirlemek için çeşitli uyum indeksleri hesaplanmıştır.

Tablo 1. Uyum İndeks Değerleri

Model Uyum Kriteri	Kabul Edilebilir Uyum Ölçütleri (Schermelleh-Engel ve ark., 2003)	Sonuç
χ^2/sd	$2df \leq \chi^2 \leq 3df$	1.437
RMSEA	$.05 < RMSEA \leq .08$	.058

IFI	$0.90 \leq IFI \leq 0.95$	.935
CFI	$0.90 \leq CFI \leq 0.97$	.932
NFI	$0.90 \leq NFI \leq 0.95$	.807
GFI	$0.90 \leq GFI \leq 0.95$	.913
AGFI	$0.85 \leq AGFI \leq 0.90$	.872

Tablo 1’de görüldüğü üzere uyum iyiliği istatistikleri incelendiğinde, modelden elde edilen değerlerin kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiği görülmektedir. Ayrıca Şekil 1 incelendiğinde; Olumlu Okyanussal Duygular alt boyutu için faktör yükleri .34 ile .60 arasında, Olumsuz Okyanussal Duygular alt boyutu için .50 ile .79 arasında değiştiği görülmektedir. Sonuç olarak ölçeğin faktör yükleri .34 ile .79 arasında değişmektedir.

Şekil 1. DFA Standart Katsayılar

Ölçüt Bağıntılı Geçerliği

Tablo 2’de sunulan bulgulara göre, Manevi Aşkınlık Ölçeği ve Okyanussal Duygular Ölçeği arasında ölçüte dayalı geçerlik açısından aralarındaki ilişki incelenmiştir. Bu çalışma 60 katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir ve her bir katılımcıya her iki ölçek de uygulanmıştır. Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayıları, ölçekler arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için kullanılmıştır. Manevi Aşkınlık Ölçeği ile arasında olumlu yönde anlamlı ilişki ($r=.72$, $p<.05$), ölçeğin ölçüt bağımlı geçerliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin deneysel Türkçe formunun güvenirliliğini sınamak amacı ile iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Okyanussal Duygular Ölçeği ve alt boyutlarının Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İç Tutarlılık Güvenirlilik Analizi Bulguları

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
Olumlu	6	.76
Olumsuz	6	.68
Toplam	12	.70

Tablo 2’de görüldüğü üzere Okyanussal Duygular Ölçeği’nin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ölçeğin toplam puanı için .70, Olumlu alt boyutu için .76, Olumsuz alt boyutu için .68 olarak hesaplanmıştır.

SONUÇ

Bireylerin okyanussal duygulara yönelik bireysel eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilen “The OCEANic Scale” ölçeğinin Türkçeye uyarlanması çalışmaları sonucunda, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Andreasen, N. C., Nopoulos, P., Schultz, S., Miller, D., Gupta, S., Swayze, V., et al. (1994). Positive and negative symptoms of schizophrenia: Past, present, and future.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları. Pegem Akademi.
- Jang, E. J. (2016). *Religious experience and self-psychology*. Palgrave Macmillan.
- İme, Y., Ekşi, H. ve Ekşi, F. (2019). Manevi aşkınlık ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlilik çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1008-1020. Doi: 10.17679/inuefd.562410.
- Klein, M. (1996). Notes on some schizoid mechanisms. *J. Psychother. Pract. Res.* 5, 160-179.

Newton, S. (2008) Art and ritual: A painter's journey. Ziggurat. <https://www.abebooks.com/signed/Art-Ritual-Painters-Journey-Signed-Inscribed/31423869587/bd>

Parsons, W. B. (1998). The oceanic feeling revisited. *The Journal of Religion*, 78, 501-523. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/epdf/10.1086/490288>

Saarinen, J. (2014). The oceanic feeling: A case study in existential feeling. *Journal of Consciousness Studies*, 21(5-6), 196-217.

Schmaltz, B., Fuchshuber, J., Andres, D., Prandstätter, T., Roithmeier, L., Freund, A., ... & Unterrainer, H. F. (2024). Is there an affective neuroscience of spirituality? The development and validation of the OCEANic feelings scale. *Frontiers in Human Neuroscience*, 18, 1-9.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research*, 8(2), 23-74.

Rolland, R. (2015). Çev. Tolstoy'un yaşamı. Yapı Kredi Yayınları.

Unterrainer, H.-F., and Lewis, A. J. (2014). The Janus face of schizotypy: Enhanced spiritual connection or existential despair? *Psychiatry Res.* 220, 233-236.

Doi: 10.1016/j.psychres.2014.07.028